

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VINH
TRƯỜNG KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN

KỶ YẾU HỘI THẢO QUỐC GIA
KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN
ĐÀO TẠO - NGHIÊN CỨU - ỨNG DỤNG

NGHỆ AN, NĂM 2024

37	KHÁN GIẢ TIẾP NHẬN ĐẾN KHÁCH HÀNG CHỦ ĐỘNG: MỘT TỔNG THUẬT VỀ NGHIÊN CỨU CÔNG CHÚNG TRÊN THẾ GIỚI <i>ThS. Nguyễn Thị Quỳnh Nga</i>	333
38	THỰC TRẠNG VÀ CÁC GIẢI PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG CÔNG TÁC XÃ HỘI VỚI NGƯỜI NHIỄM HIV/AIDS TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN <i>ThS. Phạm Thị Oanh</i>	349
39	VAI TRÒ CỦA CÔNG TÁC XÃ HỘI TRONG PHỤC HỒI CHỨC NĂNG DỰA VÀO CỘNG ĐỒNG CHO TRẺ TỰ KỶ <i>NCS, ThS. Trần Thị Khánh Dung</i>	359
40	TÁC ĐỘNG XÃ HỘI CỦA LAO ĐỘNG VIỆT NAM ĐI LÀM VIỆC Ở NƯỚC NGOÀI: TÌNH HÌNH HIỆN TẠI VÀ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP (NGHIÊN CỨU TRƯỜNG HỢP Ở MỘT SỐ XÃ CỦA HUYỆN YÊN THÀNH, TỈNH NGHỆ AN) <i>TS. Võ Thị Cẩm Ly</i>	368
41	KHÁI QUÁT QUÁ TRÌNH THỰC HIỆN CHÍNH SÁCH PHỒ CẬP THẺ BẢO HIỂM Y TẾ Ở THÀNH PHỐ VINH TỬ KHI RA ĐỜI ĐẾN NAY <i>ThS. Phan Thị Thúy Hà</i>	378
42	THỰC TRẠNG ĐỘI NGŨ NHÂN VIÊN CUNG CẤP DỊCH VỤ CÔNG TÁC XÃ HỘI TẠI CÁC BỆNH VIỆN TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH NGHỆ AN <i>Th.S. Nguyễn Thị Hoài An, ThS. Nguyễn Thị Hoài, ThS. Nguyễn Thị Kim Quy</i>	389
43	ĐỜI SỐNG VĂN HÓA - XÃ HỘI CÁC DÂN TỘC THIỂU SỐ Ở NGHỆ AN <i>TS. Bùi Minh Thuận</i>	398
44	PHÒNG NGỪA TỘI PHẠM MA TÚY TRONG THỜI KỲ HỘI NHẬP QUỐC TẾ Ở VIỆT NAM HIỆN NAY <i>TS. Bùi Thị Phương Quỳnh</i>	407
45	TRÍ TUỆ NHÂN TẠO: CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC TRONG GIÁO DỤC ĐẠI HỌC <i>Th.S Nguyễn Thị Ngọc Thành</i>	417

TRÍ TUỆ NHÂN TẠO: CƠ HỘI VÀ THÁCH THỨC TRONG GIÁO DỤC ĐẠI HỌC

Th.S Nguyễn Thị Ngọc Thành

Trường KHXH&NV, Trường Đại học Vinh

Tóm tắt: Trí tuệ nhân tạo (Artificial Intelligence – AI) đang bùng nổ phát triển mạnh mẽ và có khả năng làm thay đổi mọi mặt trong đời sống nhân loại. Giáo dục đại học cũng không nằm ngoài làn sóng này khi thụ hưởng nhiều thành quả của AI, đặc biệt là AI trong giáo dục. Trí tuệ nhân tạo không chỉ đang từng bước thay đổi phương pháp dạy và học ở bậc đại học, giúp giáo dục hiệu trở nên quả, được cá nhân hóa và dễ tiếp cận hơn mà còn đặt ra những vấn đề thách thức về mặt pháp lý. Bài viết phân tích những thuận lợi, khó khăn và các giải pháp chủ yếu để ứng dụng AI một cách hiệu quả, tối ưu hóa tiềm năng của AI, hướng đến sự phát triển bền vững của giáo dục đại học trong kỷ nguyên mới.

Từ khóa: Trí tuệ nhân tạo, giáo dục đại học, thuận lợi, khó khăn, giải pháp

Đặt vấn đề

Các cơ sở giáo dục đại học ở Việt Nam hiện nay đang trong bối cảnh hiện nay đang chịu sự ảnh hưởng sâu sắc của cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 và sự phát triển của công nghệ số, đặc biệt là AI. Cuộc cách mạng này không chỉ thay đổi cách sống và làm việc mà còn làm thay đổi căn bản các phương pháp giáo dục. Việc ứng dụng công nghệ tiên tiến này vào giáo dục đại học không chỉ nâng cao chất lượng giảng dạy, cải thiện sự tiến bộ của người học mà còn chuẩn bị cho họ những kỹ năng cần thiết để thành công trong thế kỷ 21. Tuy nhiên, để thực sự tận dụng được các cơ hội mà AI mang lại, các cơ sở giáo dục đại học cần phải đối mặt với những thách thức về hạ tầng, đào tạo và phát triển năng lực công nghệ, cũng như xây dựng các chiến lược quản trị linh hoạt và sáng tạo.... Do đó, tác giả lựa chọn nghiên cứu đề tài: *Trí tuệ nhân tạo trong giáo dục: cơ hội và thách thức của việc dạy và học ở giáo dục đại học*” để cung cấp cái nhìn tổng quan về AI trong ngành giáo dục, từ việc hiểu về AI và những thay đổi tích cực mà AI đem lại cho giáo dục, những thách thức, rào cản khi ứng dụng AI vào giáo dục, từ đó, đề xuất một số giải pháp chủ yếu để khắc phục khó khăn, góp phần từng bước hiện thực hóa tiềm năng của AI trong ngành giáo dục đại học.

1. Khái niệm và một số công cụ trí tuệ nhân tạo trong giáo dục đại học

1.1. Khái niệm về trí tuệ nhân tạo trong giáo dục đại học

Trí tuệ nhân tạo, hay còn gọi là AI (Artificial Intelligence), là một lĩnh vực khoa học máy tính tập trung vào việc tạo ra các hệ thống máy tính có khả năng thực hiện các nhiệm vụ đòi hỏi trí thông minh của con người. Những nhiệm vụ này bao gồm học hỏi từ kinh nghiệm, hiểu ngôn ngữ tự nhiên, nhận dạng hình ảnh, giải quyết vấn đề và đưa ra quyết định.

Trí tuệ nhân tạo trong giáo dục (Artificial Intelligence in Education - AIED) ra đời vào khoảng năm 1970 và tập trung nghiên cứu, phát triển và đánh giá phần mềm máy tính để cải thiện việc giảng dạy và học tập. Mục tiêu dài hạn được xác định là nhằm thu thập phản hồi của người học, đánh giá năng lực người học và nguyên nhân yếu kém, cá nhân hóa cho một người hoặc nhóm người học, và cuối cùng là sử dụng các kỹ thuật của AI để tìm hiểu và phát triển các lý thuyết dạy – học (Beverly Park Woolf, 2015). AIED đóng một vai trò quan trọng bằng việc kết hợp nghiên cứu định hướng khoa học (AI) và tâm lý/sư phạm (giáo dục)²⁶⁶. Trong khi AI đặt học máy và trí thông minh giống con người làm trọng tâm, thì giáo dục chú trọng bồi dưỡng năng lực học tập và trí tuệ con người. Kiến thức AI giúp thu hẹp khoảng cách này bằng cách cung cấp các kỹ thuật để thúc đẩy các tương tác hiệu quả và thông minh hơn với con người nhằm cải thiện kết quả giáo dục. Các ứng dụng AI trong giáo dục là việc sử dụng các công nghệ AI để tạo ra các giải pháp, ứng dụng nhằm nâng cao quá trình dạy học. Những ứng dụng này nhằm mục đích nâng cao trải nghiệm giáo dục, cá nhân hóa quá trình giảng dạy, thuận lợi cho việc quản lý giáo dục. Ngoài ra, AI cũng được sử dụng để phân tích dữ liệu học tập của người học, cung cấp phản hồi ngay lập tức, tạo ra các tài nguyên giáo dục mới dựa trên thông tin thu thập được từ người học và giảng viên.

1.2. Một số công cụ trí tuệ nhân tạo phổ biến trong giáo dục đại học

Trí tuệ nhân tạo trong giáo dục đã và đang cung cấp những phần mềm, ứng dụng, công cụ hỗ trợ đắc lực trong quá trình học tập và làm việc của sinh viên và giảng viên. Một số công cụ trí tuệ nhân tạo được ứng dụng phổ biến trong quá trình dạy-học như:

Learnt.AI²⁶⁷ là nền tảng trực tuyến cung cấp ý tưởng giảng dạy và học tập hiệu quả. Giảng viên sử dụng Learnt.AI có thể tiết kiệm thời gian và công sức trong việc tạo ra các bài giảng chất lượng, hấp dẫn với những câu hỏi bài tập, bài kiểm tra đa dạng, phong phú, phù hợp với mục tiêu của môn học ngành Luật. Trước đây thay vì ngành Luật chủ yếu là nội dung lý thuyết thì công cụ này giúp cho công việc soạn bài của giảng viên trở nên tự động hóa hơn và thu hút sinh viên hơn.

Automated Learning²⁶⁸: Ứng dụng AI Automated Learning trong giáo dục (tối ưu hóa quá trình học tập) là xu hướng cải thiện quá trình học tập, giảm bớt gánh nặng cho giáo viên. Thông qua tự động hóa, hệ thống học tự động thay đổi quy trình học tập, tạo ra một môi trường học tập linh hoạt, hiệu quả. Công nghệ này tự động tạo bài giảng, bài tập, tài liệu học tập dựa trên dữ liệu có sẵn, yêu cầu của giáo viên, tiết kiệm thời gian, sức lực của giảng viên. Ngoài ra, Automated Learning còn tự động khảo sát, đánh giá tiến độ học tập của sinh viên, giúp quản lý, hỗ trợ phù hợp.

²⁶⁶ Đinh Thị Mỹ Hạnh, Trần Văn Hưng (Đại học Đà Nẵng), Trí tuệ nhân tạo trong giáo dục: Cơ hội và thách thức đến tương lai của việc dạy và học ở trường Đại học, 3613-Văn bản của bài báo-5285-1-10-20210415 (1).pdf.

²⁶⁷ <https://www.nettop.vn/ung-dung-cua-tri-tue-nhan-tao-trong-giao-duc/>, truy cập ngày 17/11/2024

²⁶⁸ <https://thuvien.lacviet.vn/vi/news/index/ung-dung-ai-trong-giao-duc-nhu-the-nao>, truy cập ngày 17/11/2024

*Character AI*²⁶⁹ là ứng dụng AI cho phép người dùng sáng tạo và trò chuyện với các nhân vật AI của riêng họ. Công cụ này sử dụng công nghệ trí tuệ nhân tạo nhằm tạo ra các nhân vật, hình mẫu có thể hiểu và trả lời các câu hỏi, yêu cầu của người dùng một cách tự nhiên và chân thực. Trong giáo dục đại học, Character AI có thể tạo ra các phương pháp giảng dạy hiệu quả hơn và thu hút học sinh hơn.

*AI - Educational Chatbot*²⁷⁰: AI Chatbot (CMCN 4.0. AI Chatbot) đóng vai trò như các trợ lý, giúp giảng viên rất nhiều công việc như phổ biến kiến thức, chấm điểm, hướng dẫn học sinh giải một số loại bài tập cơ bản, lưu trữ thông tin về điểm số, theo dõi quá trình học tập của học sinh... Chatbot giúp người dùng dễ dàng tìm kiếm thông tin cũng như đặt câu hỏi liên quan đến bài học, người dùng sẽ có được thông tin chính xác, trong thời gian ngắn nhất. AI Chatbot được ứng dụng nhằm hỗ trợ giáo viên dạy học tốt hơn, giáo viên ảo từ AI chatbot tạo ra để hỗ trợ giáo viên thật. Ví dụ như ELSA Speak, một phần mềm luyện nói tiếng anh với giáo viên ảo AI.

Có thể thấy, trí tuệ nhân tạo đã có những ứng dụng nhất định đối với cả giảng viên và sinh viên trong giáo dục đại học. Trí tuệ nhân tạo khi được ứng dụng vào ngành Giáo dục đã đem đến một diện mạo hoàn toàn mới. Mặc dù vẫn trong giai đoạn đầu, nhưng những ứng dụng này được dự kiến sẽ ngày càng vượt trội trong tương lai.

2. Cơ hội và thách thức ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong giáo dục đại học

2.1. Cơ hội các trường đại học Việt Nam với sự hỗ trợ của AI

Sự phát triển vượt bậc của các công cụ trí tuệ nhân tạo (Artificial Intelligence - AI) đang từng bước khẳng định đây là công nghệ trụ cột mang tính cách mạng trong thế kỉ XXI- một công cụ hoàn toàn có thể tái cơ cấu hệ thống giáo dục trên toàn thế giới, trong đó có ngành giáo dục đại học ở Việt Nam. AI đang thay đổi ngành giáo dục và mang lại nhiều cơ hội trải nghiệm mới cho ngành giáo dục, cụ thể là:

Thứ nhất, thúc đẩy quá trình giáo dục đại học mang tính cá nhân hoá: Có thể thấy rằng, số lượng sinh viên ở các trường đại học thường rất lớn, gây nên rất nhiều khó khăn trong việc cá nhân hóa lộ trình học tập của mỗi sinh viên. Việc cá nhân hoá trải nghiệm và lộ trình học tập của sinh viên vẫn luôn là một chủ đề thảo luận nóng giữa các cộng đồng giáo dục đại học. Câu hỏi được đặt ra xoay quanh những giải pháp dạy- học giúp phát huy kiến thức nền tảng, năng lực, sở thích, kĩ năng và tính cách của từng sinh viên trong lớp để họ có thể tìm ra được đam mê và định hướng nghề nghiệp của họ trong tương lai.

Vai trò của AIED được thể hiện mạnh mẽ trong quá trình này, thông qua khả năng sáng tạo các nội dung học tập cá nhân hoá theo dữ liệu được cung cấp của từng sinh viên và các thuật toán thu thập, AI có thể biết được năng lực tiếp thu của từng sinh viên và đưa ra chiến lược dạy học khác nhau phù hợp nhận thức của từng sinh viên. Với chương

²⁶⁹ <https://vnexpress.net/tag/character-ai-1714242>, truy cập ngày 17/11/2024

²⁷⁰ <https://thuvien.lacviet.vn/vi/news/index/ung-dung-ai-trong-giao-duc-nhu-the-nao>, truy cập ngày 17/11/2024

trình học cá nhân hóa, nội dung học tập được cung cấp sẽ thích nghi với tốc độ nhận thức của từng cá nhân. Nó có thể đưa ra những kiến thức khó hơn hoặc đề xuất/gợi ý những kiến thức, nguồn tài liệu tham khảo phù hợp với nhu cầu/khả năng/tiến độ học tập nhằm tăng tốc học tập nếu sinh viên hiểu nhiều hơn, và tiếp tục tăng lên nữa (hoặc giảm xuống) tùy theo trình độ người học. Bằng cách này, cả người học nhanh và chậm đều có thể cải thiện trình độ mà không ảnh hưởng đến các sinh viên khác.²⁷¹

Ví dụ, công cụ ChatGPT có thể hỗ trợ giảng viên trong việc soạn giáo án phân hoá, tạo các phiếu bài tập cá nhân hoá cho sinh viên trong lớp theo phân luồng năng lực, phân tích và đánh giá năng lực sinh viên dựa trên điểm số được chấm tự động, từ đó đưa ra gợi ý thực hành giúp sinh viên phát huy điểm mạnh và cải thiện điểm yếu.²⁷²

Thứ hai, tự động hóa các hoạt động giáo dục: Theo cách thức giáo dục đại học truyền thống, giảng viên thường xuyên mất nhiều thời gian để thực hiện các công việc lặp đi lặp lại nhàm chán như: chấm bài tiểu luận, bài tập nhóm, bài kiểm tra định kỳ... của sinh viên. Hiện nay, có nhiều công cụ AI góp phần tự động hóa và thực hiện các hoạt động quản trị, chuyên môn nói trên để giảm áp lực cho các giảng viên. AI cung cấp các công cụ phần mềm tương tác và tùy chỉnh được tích hợp với thực tế ảo, triển khai trên các thiết bị kỹ thuật số. Ví dụ như chấm điểm là một công việc không mấy thú vị đối với các giảng viên, đặc biệt là các lớp với quy mô học viên lớn. Nhưng với sự phát triển của công nghệ, giờ đây giảng viên không còn phải tốn hàng giờ đồng hồ để ngồi chấm điểm. Có thể kể đến như hệ thống tự động chấm điểm bài tập trắc nghiệm, bài tập viết, đánh giá tiểu luận như Coursebox, ChatGPT, Magic School AI, Markr²⁷³. Những công cụ này giúp giảm thời gian và công sức của giảng viên trong việc hành chính, giao bài, chấm bài...

Thứ ba, Giảng viên/Trợ lý “ảo”: Một lớp học được tích hợp AI đồng nghĩa với việc cung cấp cho sinh viên một “giảng viên ảo”. “Giảng viên ảo” ứng dụng học máy (Machine Learning) và AI sẽ mang lại một phương pháp học trực tuyến hiệu quả, thiết thực nhất đến với sinh viên.²⁷⁴

²⁷¹ Đỗ Thế Dương, Nguyễn Hoàng Diệu Linh (Học viện Chính sách và Phát triển), Trí tuệ nhân tạo – cơ hội và thách thức trong giáo dục, Theo Tạp chí Kinh tế và Dự báo, số 14, tháng 5/2023, <https://kinhtevadubao.vn/tri-tue-nhan-tao-co-hoi-va-thach-thuc-trong-giao-duc-27875.html>, truy cập ngày 19/10/2024.

²⁷² Nguyễn Thị Ái Liên – Giảng viên Khoa Đầu tư, Trường Đại học Kinh tế Quốc dân, Ứng dụng Chat GPT trong hoạt động học tập của sinh viên trên địa bàn TP. Hà Nội, Tạp chí Kinh tế và Dự báo, số đặc biệt, tháng 5/2024, <https://kinhtevadubao.vn/ung-dung-chatgpt-trong-hoat-dong-hoc-tap-cua-sinh-vien-tren-dia-ban-tp-ha-noi-30126.html>, truy cập ngày 19/10/2024.

²⁷³ <https://edubit.vn/blog/top-5-cong-cu-ai-cham-diem-thi-tot-nhat-2024>, truy cập ngày 20/11/2024

²⁷⁴ PGS.TS.GVCC. Doãn Hồng Nhung, Đại học Luật - Đại học Quốc gia Hà Nội (VNU-UL), Nguyễn Xuân Bảo, Trường Đại học Ngoại thương) và Vũ Thị Hồng Hà, Trường Đại học Luật Hà Nội, Cơ hội và thách thức của trí tuệ nhân tạo trong giáo dục đại học, một số khuyến nghị đối với hoạt động đào tạo nghề Luật ở Việt Nam, Tạp chí Công Thương - Các kết quả nghiên cứu khoa học và ứng dụng công nghệ, Số 7 tháng 4 năm 2024, <https://tapchicongthuong.vn/co-hoi-va-thach-thuc-cua-tri-tue-nhan-tao-trong-giao-duc-dai-hoc--mot-so-khuyen-nghi-doi-voi-hoat-dong-dao-tao-nghe-luat-o-viet-nam-122067.htm>, truy cập ngày 19/10/2024.

Ngoài ra, ứng dụng giáo viên ảo được thiết kế để trả lời các câu hỏi mà sinh viên thường hỏi như kế hoạch bài học, mô-đun khóa học, bài tập. Giảng viên ảo có thể theo dõi tiến độ học tập của sinh viên qua hình thức một kèm một, cung cấp cho từng người tham gia những phản hồi được cá nhân hóa, giới thiệu cho sinh viên những nội dung học tập phù hợp hơn bằng cách phân tích những kỹ năng học tập và những điểm còn thiếu sót của sinh viên.

Bên cạnh đó, việc sử dụng AI tiên tiến hơn có thể liên quan đến các thuật toán hình ảnh phức tạp để phân tích biểu cảm khuôn mặt của người học, chẳng hạn như sự nhàm chán và mất tập trung, và liên kết với những dữ liệu khác được thu thập trên các trường hợp khác để tạo ra một bức tranh đầy đủ hơn về mô hình người học. Hệ thống cũng đưa ra những “gợi ý”, “tư vấn” cho sinh viên lựa chọn một phương pháp học tập hay một khóa học phù hợp.²⁷⁵

Thứ tư, AI tạo ra trải nghiệm học hiện đại, cụ thể là:

Tương tác đa chiều: Theo phương pháp giảng dạy đại học truyền thống, sinh viên chỉ nhìn, chép, đọc và nghe bài giảng của giảng viên, tuy nhiên, nhờ có các công cụ AI mà người học có thể nghe, chạm, phản xạ cùng những kiến thức mới ngay ở trên giảng đường. Các tài liệu, giáo án, bài kiểm tra và những hoạt động ví dụ như trò chơi tương tác được áp dụng để sinh viên hiểu, nhớ bài, tra cứu dễ dàng hơn. Từ đây, quá trình tiếp thu, ghi nhớ và ôn tập trở nên hiệu quả hơn.

Trực quan hóa thông tin: Thay vì truyền tải kiến thức ở bậc đại học bằng chữ trên Slides trình chiếu như trước đây, AI có thể hình ảnh hóa, mô phỏng, sử dụng văn bản tùy biến theo tính chất thông tin, vì AI biết đánh giá và chọn cách truyền tải nội dung dưới hình thức nào là dễ hiểu nhất. Thông qua dữ liệu và công cụ sẵn có, công thức toán học hay thí nghiệm hóa học cũng được minh họa một cách đơn giản, thực tế hơn.

AI cung cấp những phản hồi thường xuyên: Ở bậc giáo dục đại học, với một số lượng sinh viên lớn, giảng viên gặp khó khăn trong việc giải đáp những thắc mắc của sinh viên. Tuy nhiên, sinh viên có thể liên tục tương tác với công cụ AI bằng cách đặt câu hỏi liên quan đến một lĩnh vực cụ thể. Ví dụ như AI chatbot trong giáo dục có thể hoạt động như một “trợ giảng”, cụ thể: Chatbot được thiết kế với một kịch bản các chuỗi câu hỏi thường gặp; Có thể theo dõi tiến trình học và tự học của sinh viên; Có thể đưa ra nhận xét, phản hồi riêng cho từng sinh viên.

2.2. Những thách thức của việc ứng dụng AI trong giáo dục đại học

Trong lĩnh vực giáo dục, bên cạnh những tác động tích cực như đã nêu trên, AI cũng tiềm ẩn những thách thức, khó khăn khi ứng dụng trong thực tiễn:

²⁷⁵ Lê Anh Vinh, Trần Mỹ Ngọc (Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam), Tác động của Trí tuệ nhân tạo (AI) đối với hệ thống giáo dục toàn cầu và giáo dục Việt Nam, Tạp chí khoa học giáo dục Việt Nam, tập 20, số 05, năm 2004, <https://viasm.edu.vn/hoat-dong-khoa-hoc/tin-tuc/chi-tiet/hoi-thao-tri-tue-nhan-tao-va-tuong-lai-cua-giao-duc-mo-ra-nhieu-y-tuong-moi-cho-ung-dung-ai-va-o-giang-day-va-hoc-tap>, truy cập ngày 19/10/2024.

Một là, vấn đề về đạo đức trong môi trường AI: Các vấn đề liên quan tới đạo đức và ứng xử từ phía người dùng và phía công nghệ trong môi trường AI cũng là những thách thức đáng lo ngại cần được đặc biệt quan tâm. Cụ thể, về phía công nghệ, hiện trạng đã chỉ ra rằng, quy trình thu thập dữ liệu, kiểm chứng, sàng lọc và cung cấp thông tin của các công cụ AI thông minh như AI tạo sinh đều bị can thiệp bởi công ti mẹ. Do đó, nguồn thông tin có thể bị chi phối cho mục đích của cá nhân và tổ chức.

Mặt khác, quyền riêng tư và bảo mật dữ liệu được quan tâm, thách thức chính nằm ở việc có thể sử dụng dữ liệu cá nhân trong khi đảm bảo rằng thông tin nhận dạng cá nhân và các tùy chọn riêng tư của cá nhân được bảo vệ. Trong giáo dục, điều này càng trở nên khó khăn hơn trong bối cảnh những người học trẻ tuổi, về mặt pháp lý, chưa thể đưa ra sự đồng ý rõ ràng về việc thu thập và sử dụng dữ liệu cá nhân của họ.

Sự tiện lợi của một số công cụ như ChatGPT cũng có thể dẫn đến việc lạm dụng trong học tập, chẳng hạn như gian lận trong việc làm bài tập hoặc kiểm tra. Sinh viên có thể sử dụng ChatGPT để tạo ra câu trả lời một cách nhanh chóng mà không cần tự mình làm việc, ảnh hưởng đến tính trung thực và đạo đức học đường.²⁷⁶

Hai là, tính chính xác và trung thực của nội dung: Nhiều nghiên cứu đã chỉ ra rằng, các ứng dụng AI tạo sinh như ChatGPT (Open AI), Bard (Google), Copilot (Microsoft) được đào tạo trên một lượng lớn dữ liệu từ tài liệu, văn bản, trang web mà trong đó có thể chứa các nội dung, quan điểm không chính thức, còn thiếu chính xác hoặc đang được thảo luận²⁷⁷. Do đó, thực tế đã đưa ra các nội dung không chính xác trong các vấn đề mang tính khoa học và các quan điểm có phần thiên vị trong các vấn đề xã hội. Hậu quả của việc liên tục nhận các thông tin sai lệch có thể gây “ô nhiễm” cho các tư liệu giáo dục, dẫn đến sinh viên có thể dễ dàng tiếp cận thông tin sai lệch hoặc không chính xác, dẫn đến hiểu lầm và kiến thức bị sai lệch.

Ba là, tạo sự bất bình đẳng do thiếu điện kiện hạ tầng cơ bản. AI cũng có thể góp phần tạo ra sự bất bình đẳng giữa các nhóm dân số thiệt thòi và yếu thế có nhiều khả năng bị loại khỏi giáo dục được hỗ trợ bởi AI. Theo Hilbert (2015), việc thiếu các điều kiện hạ tầng cơ bản thiếu cơ sở hạ tầng cơ bản cũng tạo ra một khoảng cách kỹ thuật số mới trong việc sử dụng kiến thức dựa trên dữ liệu để đưa ra quyết định thông minh²⁷⁸.

Bốn là, áp lực công nghệ đối với giảng viên. Giảng viên có thể cảm thấy áp lực khi phải thích nghi với các công cụ trí tuệ nhân tạo mới như ChatGPT. Việc thiếu kỹ năng công nghệ có thể dẫn đến khó khăn trong việc tích hợp ChatGPT vào quá trình

²⁷⁶ Ths. Hoàng Thị Oanh, Những tác động của Chat GPT đến việc dạy và học, <https://eba.htu.edu.vn/tin-tuc/31-nhung-tac-dong-cua-chatgpt-den-viec-day-va-hoc>, truy cập ngày 23/10/2024, truy cập 19/10/2024.

²⁷⁷ <https://nhandan.vn/gioi-nghien-cuu-thong-tin-sai-lech-dua-ra-can-bao-ve-chatbot-tri-tue-nhan-cao-post738892.html>, truy cập ngày 19/10/2024

²⁷⁸ Phạm Thị Loan, Trí tuệ nhân tạo (AI) trong nghiên cứu và giảng dạy đại học, <https://uhd.edu.vn/tri-tue-nhan-cao-ai-trong-nghien-cuu-va-giang-day-dai-hoc-dt36184.html>, truy cập ngày 19/10/2024.

giảng dạy một cách hiệu quả, và có thể gây ra sự mất cân đối trong chất lượng giảng dạy.

3. Giải pháp nâng cao hiệu quả ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong giáo dục đại học

Thứ nhất, kiểm duyệt nguồn thông tin đầu vào. Nguồn thông tin đầu vào cần phải được đảm bảo, bởi khi đưa AI vào làm công cụ hỗ trợ cho giảng viên, sinh viên trong quá trình học tập tại thì những nguồn thông tin này sẽ phần nào phản chiếu chất lượng giáo dục của nhà trường. Tất cả những sản phẩm này cần phải được sàng lọc, kiểm chứng và mang tính chính thống cao. Điều này là cần thiết bởi nếu những thông tin đầu vào không khoa học hay không được kiểm chứng một cách minh bạch sẽ dẫn đến sự lan truyền sai lệch, mê tín dị đoan, gây ảnh hưởng tới chất lượng đào tạo, đặc biệt là trong hoạt động kiểm định của nền giáo dục Việt Nam hiện nay.²⁷⁹

Thứ hai, chính phủ cần sớm nghiên cứu, ban hành những quy định, khung pháp lý để kiểm soát và quản lý các hoạt động liên quan đến AI. Trong các chính sách cần hết sức coi trọng vấn đề đạo đức đi kèm với việc thu thập, sản xuất, phân tích và phổ biến dữ liệu quy mô lớn về con người. Việc thu thập và sử dụng dữ liệu cá nhân, ngay cả khi được sử dụng để cải thiện việc học tập, phải luôn được duy trì dựa trên sự đồng ý rõ ràng và có hiểu biết, minh bạch, công bằng và công bằng. Bên cạnh đó, cần xác định rõ trách nhiệm của các cơ sở giáo dục trong việc đảm bảo an toàn, bảo mật thông tin cá nhân của người học và quy định các chế tài xử lý nghiêm minh đối với các hành vi vi phạm. Để đảm bảo tính hệ thống và hiệu quả lâu dài, cần xây dựng một đạo luật riêng biệt về bảo vệ dữ liệu cá nhân, từ đó, ngành giáo dục sẽ phải có các quy định hướng dẫn cụ thể trong việc bảo vệ dữ liệu cá nhân của người dạy, người học.

Ngoài ra, cần thiết ban hành các cơ chế, chính sách đồng bộ, tạo điều kiện phát triển một hệ sinh thái đa dạng và hoàn chỉnh, kêu gọi các nguồn đầu tư, xây dựng các trung tâm nghiên cứu AI, tuyển dụng và đào tạo các chuyên gia AI, đặc biệt trong các cơ sở giáo dục đại học.

Thứ ba, đảm bảo năng lực của giảng viên khi ứng dụng AI vào giáo dục đại học. AI không thể thay thế hoàn toàn giảng viên. Giảng dạy không đơn thuần chỉ là cung cấp kiến thức mà bỏ qua tầm quan trọng của yếu tố sáng tạo, cảm xúc xã hội và giảng viên là người quyết định thời điểm thích hợp để sử dụng các công cụ có hỗ trợ của AI. Các công cụ đó được phát triển và tích hợp vào quá trình dạy học nhằm mục đích hỗ trợ và lấy giảng viên là trung tâm. Tuy nhiên để sử dụng các công cụ trí tuệ nhân tạo hiệu quả, giảng viên cần phải có những kỹ năng mới như: (1) Hiểu rõ về cách mà các hệ thống

²⁷⁹ PGS.TS.GVCC. Doãn Hồng Nhung, Nguyễn Xuân Bảo, Vũ Thị Hồng Hà, Cơ hội và thách thức của trí tuệ nhân tạo trong giáo dục đại học, một số khuyến nghị đối với hoạt động đào tạo nghề Luật ở Việt Nam, tạp chí Công Thương, Số 7 tháng 4 năm 2024, <https://tapchicongthuong.vn/co-hoi-va-thach-thuc-cua-tri-tue-nhan-tao-trong-giao-duc-dai-hoc--mot-so-khuyen-nghi-doi-voi-hoat-dong-dao-tao-nghe-luat-o-viet-nam-122067.htm>, truy cập ngày 19/10/2024.

với sự hỗ trợ AI có thể tạo điều kiện và làm cho quá trình dạy học trở nên hiệu quả hơn; (2) Có các kỹ năng về nghiên cứu, phân tích dữ liệu; Kỹ năng quản lý mới để có thể quản lý được nguồn nhân lực và AI theo ý muốn chủ quan; (3) Giúp người học có được những kỹ năng và năng lực mà máy móc không thể thay thế được.

Kết luận

Đối với giáo dục nói chung và giáo dục đại học nói riêng, việc ứng dụng AI sẽ là một hướng đi cần được thúc đẩy mạnh mẽ trong thời gian đến vì những tính tích cực mà AI mang lại. Tuy nhiên, bài viết cũng đã chỉ ra một số khó khăn, thách thức lớn khi ứng dụng AI vào trong giáo dục. Chính vì vậy cần có những nghiên cứu, đánh giá một cách tổng thể về những vấn đề liên quan, trên cơ sở xác định công nghệ nói chung và AI nói riêng chỉ là công cụ hỗ trợ chứ không thay thế hoàn toàn yếu tố con người trong giáo dục. Các phân tích cho thấy cần hoàn thiện chính sách, đảm bảo sự công bằng và đồng bộ khi phát triển AI trong giáo dục trên cơ sở có những nghiên cứu kỹ lưỡng về giáo dục. Cùng với đó là việc nâng cao năng lực của giảng viên để có thể ứng dụng AI trong giáo dục. Những kết quả nghiên cứu, đánh giá nói trên là cơ sở hết sức quan trọng, tạo tiền đề cho sự nghiên cứu và phát triển tiếp theo nhằm đưa ra những mô hình, giải pháp phù hợp để ứng dụng AI vào giảng dạy bậc đại học một cách khoa học và hiệu quả.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. PGS.TS. GVCC. Doãn Hồng Nhung, Nguyễn Xuân Bảo, Vũ Thị Hồng Hà, Cơ hội và thách thức của trí tuệ nhân tạo trong giáo dục đại học, một số khuyến nghị đối với hoạt động đào tạo nghề Luật ở Việt Nam, Tạp chí Công Thương - Số 7 tháng 4 năm 2024,
2. Lê Anh Vinh, Trần Mỹ Ngọc, Tác động của Trí tuệ nhân tạo (AI) đối với hệ thống giáo dục toàn cầu và giáo dục Việt Nam, Tạp chí khoa học giáo dục Việt Nam, tập 20, số 05, năm 2004,
3. Đinh Thị Mỹ Hạnh, Trần Văn Hưng, Trí tuệ nhân tạo trong giáo dục: Cơ hội và thách thức đến tương lai của việc dạy và học ở trường Đại học, [3613-Văn bản của bài báo-5285-1-10-20210415 \(1\).pdf](#).
4. Đỗ Thế Dương, Nguyễn Hoàng Diệu Linh, Trí tuệ nhân tạo – cơ hội và thách thức trong giáo dục, Theo Tạp chí Kinh tế và Dự báo, số 14, tháng 5/2023
5. Ths. Hoàng Thị Oanh, Những tác động của Chat GPT đến việc dạy và học, <https://eba.htu.edu.vn/tin-tuc/31-những-tác-động-của-chatgpt-đến-việc-dạy-và-học>, truy cập ngày 19/10/2024.
6. Phạm Thị Loan, Trí tuệ nhân tạo (AI) trong nghiên cứu và giảng dạy đại học, <https://uhd.edu.vn/tri-tue-nhan-tao-ai-trong-nghien-cuu-va-giang-day-dai-hoc-dt36184.html>, truy cập ngày 19/10/2024.
7. Nguyễn Thị Ái Liên, Ứng dụng Chat GPT trong hoạt động học tập của sinh viên trên địa bàn TP. Hà Nội, Tạp chí Kinh tế và Dự báo, số đặc biệt, tháng 5/2024,

8. <https://www.nettop.vn/ung-dung-cua-tri-tue-nhan-tao-trong-giao-duc/>, truy cập ngày 17/11/2024.
9. <https://thuvien.lacviet.vn/vi/news/index/ung-dung-ai-trong-giao-duc-nhu-the-nao>, truy cập ngày 17/11/2024.
10. <https://vnexpress.net/tag/character-ai-1714242>, truy cập ngày 17/11/2024.
11. <https://thuvien.lacviet.vn/vi/news/index/ung-dung-ai-trong-giao-duc-nhu-the-nao>, truy cập ngày 17/11/2024.
12. <https://edubit.vn/blog/top-5-cong-cu-ai-cham-diem-thi-tot-nhat-2024>, truy cập ngày 20/11/2024.